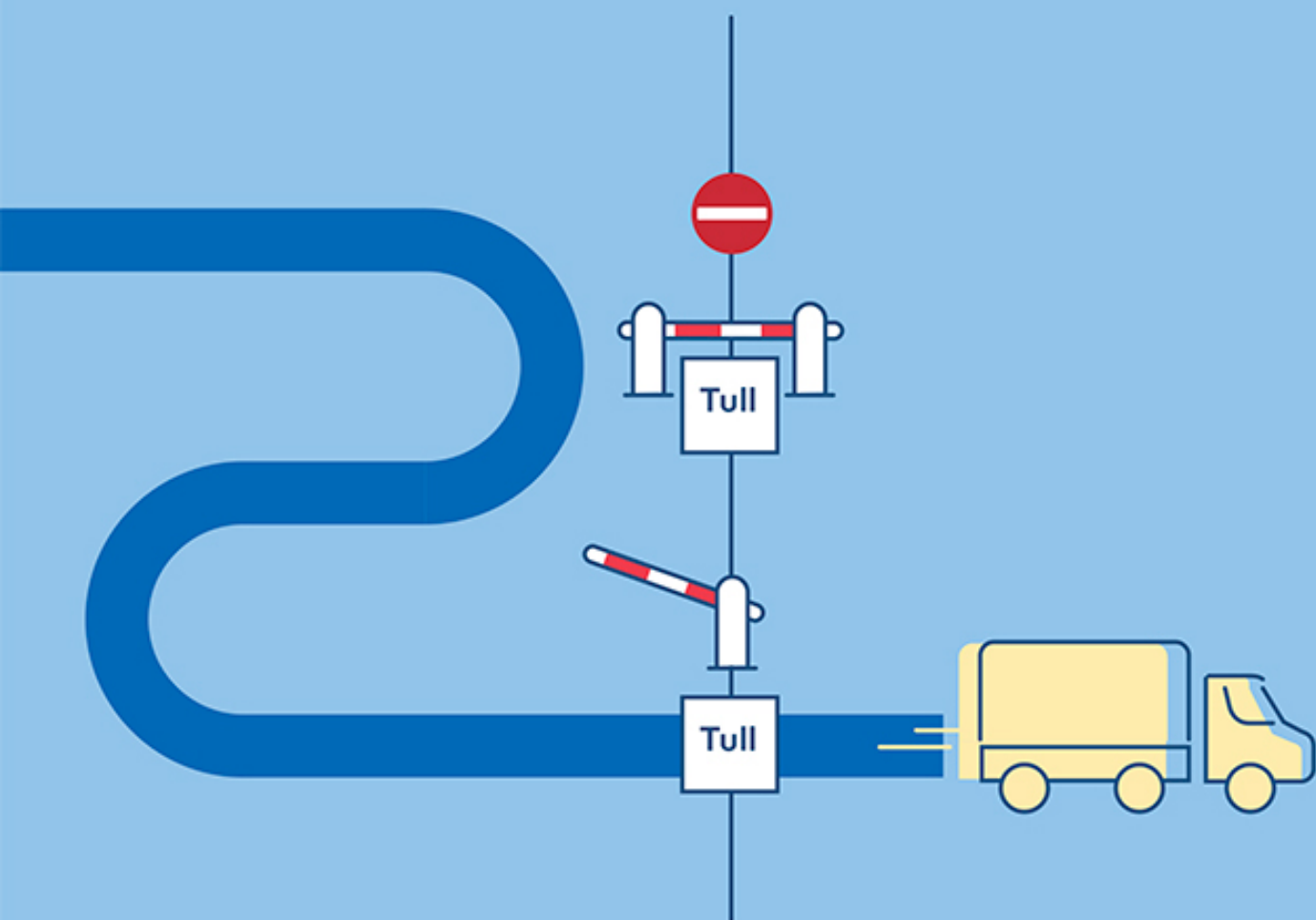

Varuhandel på lika villkor?

Tull och moms i Norden
ur ett gränshinder-
perspektiv

Nordiska
ministerrådet

Innehåll

Inledning	3
Konklusioner och förslag	6
Fallstudier	10
Försäljning på marknader och mässor	11
Distansförsäljning genom e-handel	22
Försäljning av livsmedel och punktskattebelagda varor	30
Exempel på genomförda förenklingar	39
Appendix 1 – Ordlista	41
Appendix 2 – Definitioner och förutsättningar vid gränsöverskridande förflyttning av varor i Norden	42
Om denna publikationen	47

Inledning

Enligt visionen för det nordiska samarbetet ska Norden bli världens mest hållbara och integrerade region till 2030. Ett stort antal företag och privatpersoner som lever och verkar över nationsgränserna i Norden är beroende av att varor kan transporteras så fritt som möjligt över gränserna i Norden. Det har de senaste åren inrapporterats ett antal gränshinder och andra problemställningar angående gränsöverskridande förflyttning av varor i Norden beroende på de gällande tull- och skattereglerna.

Denna rapport är beställd av Nordiska ministerrådets Gränshinderråd¹ för att samla upp och ge förslag på lösningar av konkreta problem knutna till den fria rörligheten för varor och samtidigt ge en statusbild för tull- och skatteområdet i Norden ur ett gränshinderperspektiv.

Källor till rapporten utgörs av inrapporteringar från de nordiska gränsregionala informationstjänsterna, Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden, den nordiska gränshinderdatabasen, företagsintervjuer, relevanta rapporter som skrivits om ämnet tidigare samt nationella- och EU-myndigheters hemsidor och databaser.

Rapporten är uppbyggd genom fallstudier. Varje fallstudie innefattar, förutom en analys, förslag till förenklingar som skulle kunna undersökas närmare nationellt. Syftet är att täcka ett brett område av olika gränsöverskridande situationer som angår både näringsidkare och privatpersoner. Problemområdena som lyfts fram i exemplen är illustrativa för många liknande situationer.²

De olika problemen i dessa fallstudier identifieras och analyseras genom följande två principer: 1) ställs privatpersonen eller företaget i en sämre situation vid den gränsöverskridande förflyttningen av varor än en motsvarande inhemsk privatperson eller näringsidkare och 2) uppstår problemet på grund av juridiska eller administrativa omständigheter som anknyter till de olika tull- och skatteområdena.

Konklusioner och förslag finns i början av rapporten, efter inledningen.

Efter genomgången av fallstudierna presenteras kort några exempel på problem och gränshinder som tidigare inrapporterats och som till stora delar lösts genom ändringar i regelverk eller administrativa procedurer.

Två appendix finns bifogade: en nordisk ordlista och översikt över definitioner.

-
1. <https://www.norden.org/sv/organisation/granshinderradet> (31.08.2020).
 2. Personer och företag som ingår i exemplen är fiktiva. För att visualisera och jämföra de eventuella merkostnader som kan uppkomma vid gränsöverskridande förflyttning av varor mellan de nordiska länderna används prisexempel. För överskådlighetens skull används en fiktiv krona med växelkursen 1:1. Ett förbehåll är att bland annat tull- och skattesatser kan ändras fortlöpande, och exemplen ger därmed endast en ögonblicksbild (september 2020). Det tas inte ställning till nivån på eventuella tullavgifter. Metodiskt är utgångspunkten i rapporten dock att tullavgifter isolerat sett utgör en större barriär för gränsöverskridande handel ju högre de är. Som källor för räkneexemplen har tillgänglig information på respektive länders tull- och skattemyndigheters hemsidor använts.

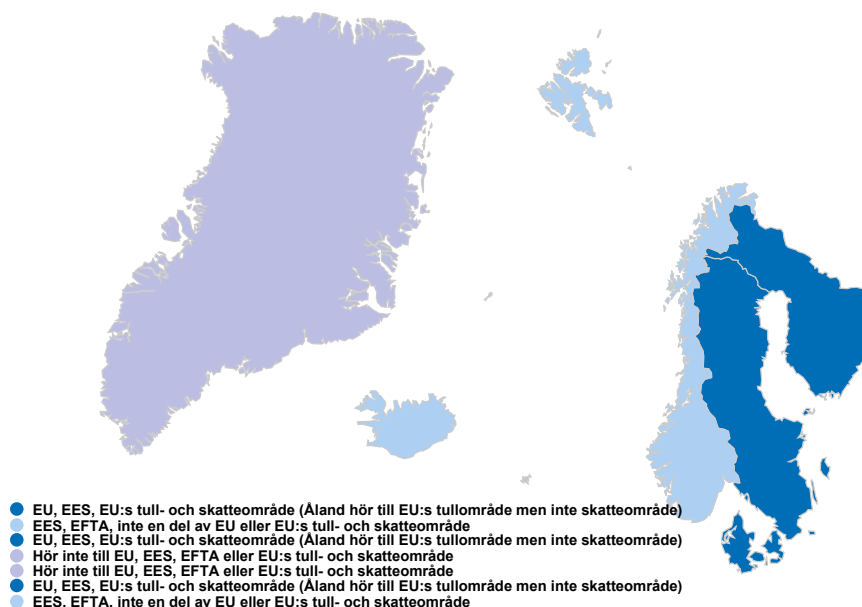

Illustration av de olika tull- och skattegränserna som utgör ramverket och förutsättningarna vid gränsöverskridande förflyttning av varor i Norden.

Danmark, Sverige och Finland inklusive landskapet Åland är EU-medlemmar. Länderna omfattas därmed av reglerna om den inre marknaden, den gemensamma handelspolitiken, tullunionen och skatteområdet. Åland ingår i EU:s tullunion men inte skatteområde. Länderna deltar i olika grad i det fördjupade ekonomiska och monetära samarbetet.³

EFTA-länderna Norge och Island ingår tillsammans med EU-länderna i EES.⁴ Genom EES-avtalet omfattar reglerna för EU:s inre marknad även Norge och Island till den grad länderna implementerar dessa i den nationella lagstiftningen, men länderna ingår inte i tullunionen eller skatteområdet, och deltar heller inte i den gemensamma handelspolitiken.

Färöarna och Grönland är varken medlemmar av EU, EES eller EFTA. Färöarna har bland annat ingått frihandelsavtal med EU, Island och Norge.⁵ Grönland ingår inte för närvarande i frihandelsavtal, men är knutet till EU genom sin status som ULT

3. EU:s inre marknad omfattar fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital. Utgångspunkten för den inre marknaden är en tullunion och en gemensam tulltaxa mot tredjeländer. Den inre marknaden innebär en långtgående harmonisering av regler för varor, samt ett förbud mot diskriminering av varor som inte är omfattade av de harmoniserade reglerna. EU-rätten är supranationell och reglerna om den inre marknaden skiljer sig på avgörande punkter från bi- och multilaterala handelsavtal genom att reglerna har företräde för nationell rätt. De deltagande staterna har således avgivit suveränitet till EU på ett antal områden. EU förhandlar tullar och frihandelsavtal på vägnar av medlemsstaterna.
4. EFTA är ett frihandelsavtal och en mellanstatlig organisation som förutom Island och Norge även består av Liechtenstein och Schweiz. EFTA utgör ett frihandelsområde mellan medlemsstaterna, men det står dessa fritt att ingå handelsavtal med tredjeländer. EFTA utgör inte en tullunion mellan de deltagande staterna. Schweiz och Lichtenstein har dock en bilateral tullunion sedan 1924. Frihandelsavtalet innebär att de flesta varor inte är tullbelagda mellan länderna. Avtalet omfattar bland annat inte jordbruksprodukter och fisk.
5. <https://www.government.fk/en/foreign-relations/missions-of-the-faroe-islands-abroad/the-mission-of-the-faroese-to-the-european-union/the-faroe-islands-and-the-european-union/memorandum-to-foreign-producers/> (25.08.2020).

(Utomeuropeiska länder och territorier)⁶ och ingår dessutom i ett särskilt fiskeriatvta med Unionen.⁷

Fallstudierna berör främst problemområden som angår gränsöverskridande förflyttning av varor mellan EU-länderna och Norge, med ett särskilt fokus på gränsregionerna, i och med att de flesta praktiska gränshindren angående tull och skatter rapporteras för denna varutrafik. Eventuella problem med anknytning till tull och skatter vid import eller export av varor från Färöarna, Grönland och Island genomgås inte närmare i rapporten.

6. https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/overseas_countries_and_territories.html?locale=sv (31.08.2020).
7. https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin/arrangements-list/overseas-countries-territories-oct_en (25.08.2020).

Konklusioner och förslag

De nordiska länderna ingår idag i olika tull- och skatteområden. Det sätter ramen för handeln och utgör den tydligaste skillnaden mellan EU-medlemmarna och de länder som inte hör till EU. Det innebär att varor vid gränspassagen mellan olika tull- och skatteområden ska deklareras för export och import samtidigt som eventuella tullavgifter och indirekta skatter i form av importmoms och punktskatter ska betalas.

Den överordnade konklusionen är att det idag finns relativt få gränshinder, begränsningar och problem vid förflyttning av varor inom Norden som beror på tull och skatt.

Största delen av kvarstående problem i Norden är enkelt uttryckt antingen grundläggande svåra att lösa på grund av de ramar som existerande tull- och skatteområden sätter eller av så begränsad samhällsekonomisk betydelse att de inte prioriteras av myndigheterna för närvarande. Det innebär dock inte att de sistnämnda inte kan ha stor betydelse för dem som påverkas.

Krav på tulldeklaration, tullavgifter för vissa varugrupper, importmoms och de aggregerade effekter på prisbildningen som punktskatter kan medföra vid tulldeklaration, innebär att det finns andra jämförbara regionala samarbeten som i sin helhet ingår i EU och därmed är mera integrerade för handel med varor på detta område. Kravet på tulldeklaration av varor för import och export, eller den så kallade gränskontrollen för varor, samt de dokumentationskrav som exempelvis aktiv eller passiv förädling kräver, innebär både ett administrativt merarbete och ofta även merkostnader jämfört med situationer där gränskontroll inte sker.

Konkret har tre centrala problemområden identifierats där det skulle kunna finnas förutsättningar för att förenkla ytterligare i regelverket. Det gäller importmoms för företag och privatpersoner som saknar momsregistrering, tullhanteringen vid klareringsexpeditionerna samt hanteringen av tullavgifter, importmoms och punktskatter vid både fysisk och distansförsäljning över tull- och skatteområdesgränserna.

Importmoms för företag och privatpersoner som saknar momsregistrering

Betalning av indirekta skatter vid import och export av varor mellan olika tull- och skatteområden har stor praktisk betydelse. Det berör särskilt mindre företag och privatpersoner, då betalning av exempelvis importmoms direkt vid gränspassagen kan bidra till en likviditetsbelastning som påverkar mindre aktörer i högre grad.

I och med de ändringar som genomförts de senaste åren angående flyttningen av hanteringen av importmoms från tullmyndigheterna till skattemyndigheterna är detta problem inte längre aktuellt för momsregistrerade företag som redovisar importmoms i momsdeklarationen.

Frågan om betalning av eller ställande av garanti för importmoms för företag och privatpersoner som inte är momsregistrerade exemplifieras i fallstudie 1 om försäljning på marknader och mässor, som illustrerar det administrativa merarbete och kostnader som särskilt mindre företag kan stöta på om de vill sälja varor på båda sidorna av en tull- och skattegräns.

Förslag 1

Utökad rätt till frivillig momsregistrering i Norge

Förslag 2

Ett mera flexibelt system för betalning av garanti för importmoms vid gränsen

Förslag 3

Tidsram för återbetalning av garanti för importmoms från tullmyndigheterna

Tullhantering vid klareringsexpeditioner

Tullstationernas fysiska placering och öppettider innebär att det kan krävas långa omvägar för att ta sig till en ort som egentligen ligger geografiskt nära. Det administrativa merarbete det medför kan verka särskilt belastande för näringsidkare med begränsade resurser.

För näringsidkare som ofta transporterar varor över gränsen har det införts ett trafiktillstånd som i det stora hela löser problemet. Detta kan dock inte, under nuvarande förutsättningar, beviljas till mindre näringsidkare som endast sporadiskt korsar gränsen.

I fallstudie 1 om försäljning på marknader och mässor beskrivs hur tullstationernas geografiska placering och öppettider kan leda till ökade transportsträckor. Exemplet är bland annat aktuellt för konsthantverkare och andra mindre företag som verkar och omsätter varor i gränsområden i Finland, Norge och Sverige, men kan i teorin appliceras på ett stort antal liknande situationer där försäljning av varor sker på plats över en tullgräns.

Förslag 4

Utvidgad möjlighet för att deklarera varor utanför klareringsexpeditionernas öppettider

Hantering av tullavgifter, importmoms och punktskatter vid försäljning

Vid försäljning till konsumenter mellan olika tull- och skatteområden uppstår särskilda problem i och med att det är importören, i detta tillfälle konsumenten, som har ansvaret för att deklarera tullavgifter och skatter korrekt. Vid B2C-försäljning nationellt eller inom EU är det försäljaren som har detta ansvar, både på distans och i fysisk butik.

Det nuvarande systemet innebär merkostnader, mindre transparens, en större risk för fel och förlorade skatteintäkter för staten jämfört med om försäljaren eller transportören har ansvaret.

Det görs nu ändringar på detta område vid distansförsäljning genom de nya systemen VOEC i Norge och OSS i EU, som i högre grad flyttar över ansvaret på

försäljaren eller transportören för att säkra betalning av korrekta skatter. De nya systemen omfattar inte alla varor, vilket innebär att det sker en snedvridning i prisstrukturen beroende på varans pris vid distansförsäljning.

Fallstudie 2 illustrerar förutsättningarna för gränsöverskridande näthandel beroende på om den sker inom EU eller över en tullgräns och hur tullavgifter i kombination med importmoms medför ett större administrativt merarbete och kan bidra till högre priser för både försäljare och konsumenter. Eftersom det för närvarande genomförs större förändringar angående betalning av moms vid gränsöverskridande distansförsäljning i både EU och Norge beskrivs också dessa kort. Fallstudien skildrar ett företag som vill sälja kläder till övriga nordiska länder genom en webbutik, men är illustrativt för ett flertal andra situationer vid distansförsäljning i Norden.

Fallstudie 3 syftar till att illustrera hur de nuvarande reglerna för betalning och redovisning av tullavgifter, importmoms och punktskatter påverkar slutpriset, beroende på om varor köps i gränshandeln eller på distans och bidrar till att företag och konsumenter agerar med olika förutsättningar beroende på var de befinner sig i Norden. Exemplet är ett företag som vil sälja livsmedel och punktskattebelagda varor till övriga nordiska länder.

Förslag 5

Översyn av maxbeloppet för varor som omfattas av de nya systemen för deklaration av moms vid distansförsäljning

Förslag 6

Distansförsäljning av punktskattebelagda varor genom de nya systemen för deklaration av moms

Fallstudier

På följande sider kan ni läsa mer om de tre fallstudier och exempel.

Försäljning på marknader och mässor

För små företag som säljer mindre mängder varor, exempelvis hantverk eller smycken, är försäljning på marknader och mässor ofta en viktig del av verksamheten. För företag som verkar i naturliga pendlingsområden i gränsregioner som exempelvis den norsk-svenska gränsen eller gränserna mellan Finland, Norge och Sverige i norr är det inte ovanligt att korsa gränsen för att sälja varor i grannländerna.

Med fallstudien lyfts några av de problem som kan uppstå i samband med att en tull- och skatteområdesgräns korsas med varor till försäljning. Exemplet handlar om en enskild näringsverksamhet i Finland som vill sälja varor i Norge och Sverige samt ett norskt företag som verkar i gränsregionen mellan Norge och Sverige. Exemplet har även relevans för företag som reser till och från Åland.

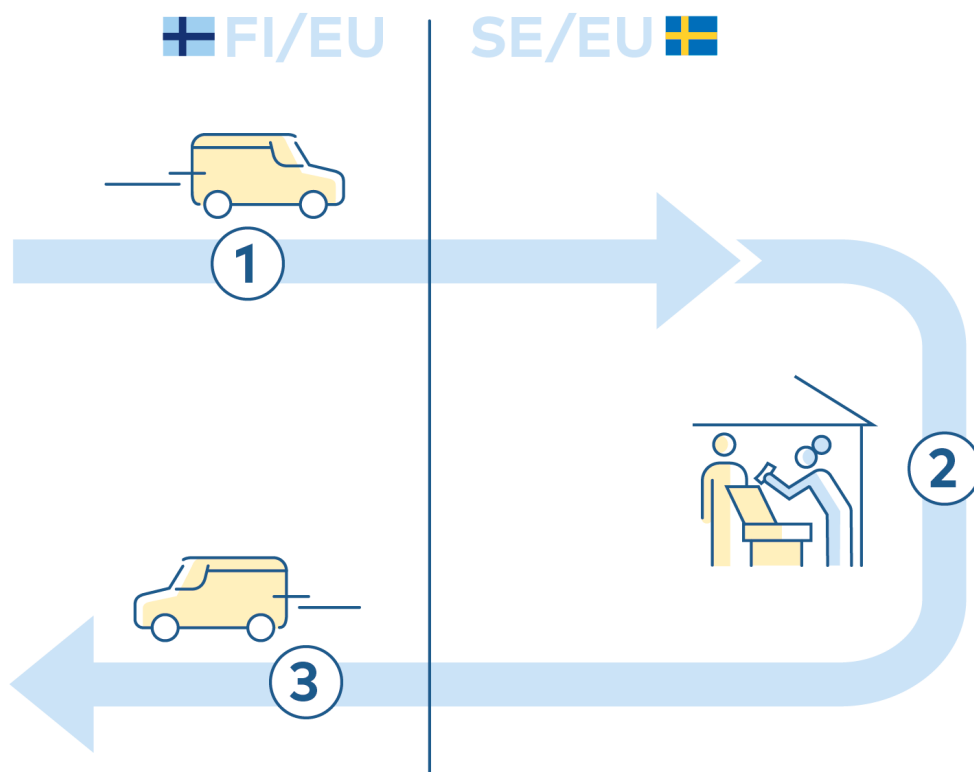
Den enskilda näringsidkaren FINbijou med bas i finska Lappland tillverkar handgjorda smycken. FINbijou och dess VD Aila Sarri säljer de flesta av sina produkter genom att resa runt på olika marknader i Finland samt genom en webbutik. Företaget vill bredda sin kundbas för att öka försäljningen.

Aila bestämmer sig därför att börja resa till marknader i Norge och Sverige. Många samhällen och marknader i dessa länder ligger närmare företagets bas än motsvarande inhemska försäljningsställen. Aila bedömer också att köpkraften i länderna är hög.

Hon söker information på nätet hos myndigheterna och kontaktar bekanta. Det visar sig snart att det inte är okomplicerat att köra över gränsen för att sälja varor. Aila bestämmer sig ändå att gå vidare med sina planer och börjar förbereda sig.

Efter att ha klarat av det administrativa arbetet är hon redo att delta i sin första torghandel i Sverige, som en bekant tipsat om. Tidigt på morgonen samma dag packar hon sin skåpbil full med varor för att ge sig av mot Sverige.

Exempel: försäljning på en marknad i Sverige/EU

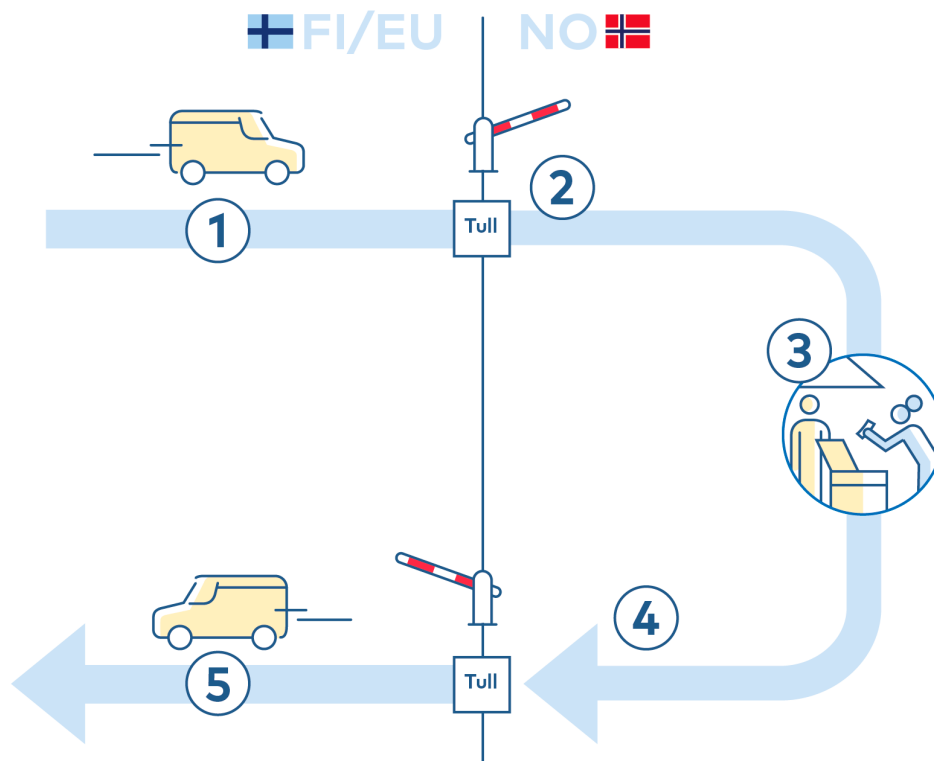
1. FINbijou kör till Sverige. Med sig har företagaren smycken med ett försäljningsvärde på 100 000 kronor. Ingen tulldeklaration krävs och därmed uppkommer inga extrakostnader i samband med att gränsen korsas.
2. FINbijou säljer en del av varorna på en marknad.
3. FINbijou återvänder till Finland. Ingen tulldeklaration krävs.

Vid unionsintern överförsel av varor råder i princip fri rörlighet. Därmed finns som regel inga ytterligare administrativa hinder eller begränsningar och utgifter i anknytning till tull och importmoms vid själva gränspassagen mellan EU-länder.⁸

Aila är mycket nöjd med resultatet av försäljningen i Sverige, som blir bättre än förväntat. Företaget fortsätter delta i torghandel i Sverige under de följande månaderna. Efter en tid får Aila kontakt med flera kolleger som tipsar om handelsplatser i Norge. Hon beslutar sig för att höra sig för om möjligheten att delta. Efter att några veckor senare ha fått allt pappersarbete på plats bär det av för att sälja i Norge.

8. Den fria rörligheten för varor utesluter inte att det inom EU kan innebära ett administrativt arbete att redovisa och betala exempelvis moms korrekt vid försäljning i ett annat land efter att gränsen passerats. I Sverige gäller möjligheten för momsbefrielse för företag som har en försäljning på under 30 000 svenska kronor som utgångspunkt inte utländska företag som driver näringsverksamhet utan fast driftställe i Sverige. Företag som inte uppfyller kriterierna för momsbefrielse måste därför deklarerar moms från första krona på sin försäljning i Sverige till Skatteverket.

Exempel: försäljning på en marknad i Norge

1. FINbijou kör till Norge. Med sig har företagaren smycken med ett värde på 100 000 kronor.
2. Vid gränsen deklareras varorna i tullen.
Alternativ a: FINbijou är inte momsregistrerat i Norge och betalar garanti för norsk importmoms på 25 000 kronor till norska Tolletaten när gränsen passeras.
Alternativ b: FINbijou är registrerat i det norska momsregistret och redovisar importmoms på 25 000 kronor för varorna till norska Skatteetaten genom momsdeklarationen.

PRISEXEMPEL

Smycken och hantverk 100 000,00 kr.

Norsk importmoms 25 % 25 000,00 kr.

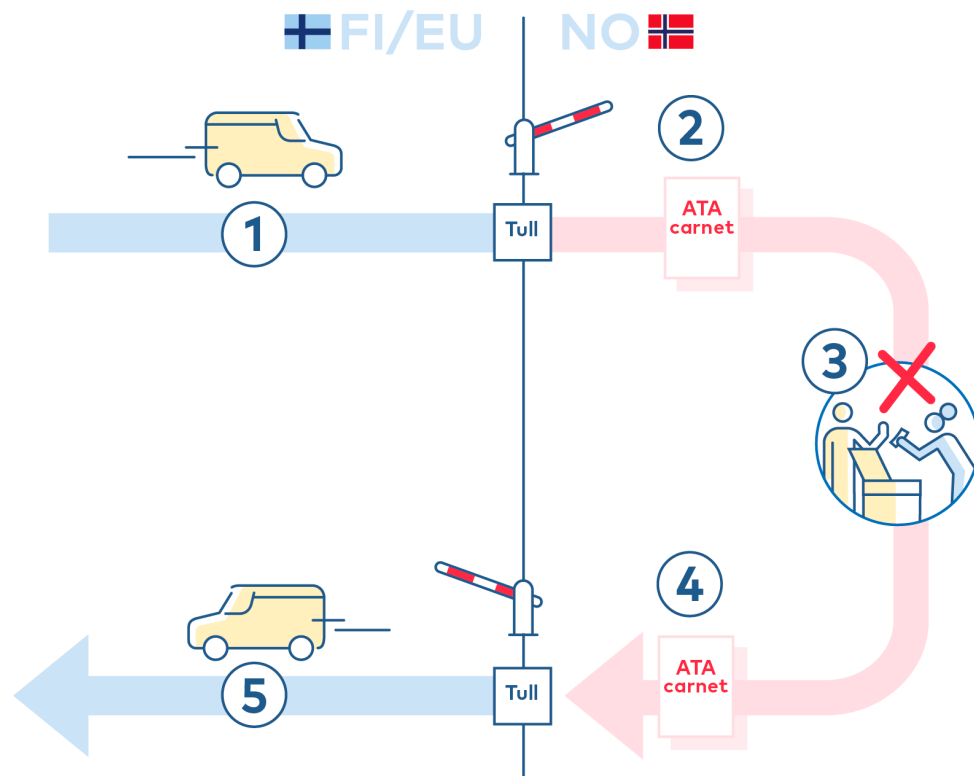
3. Företag FI säljer en del av varorna på en marknad.
Alternativ a: företag FI är inte momsregistrerat i Norge och redovisar inte norsk moms av försäljningen.
Alternativ b: företag FI är momsregistrerat i Norge och redovisar norsk moms av försäljningen till Skatteetaten i momsdeklarationen.
4. De osålda varorna deklareras i tullen.
Alternativ a: företag FI är inte momsregistrerat i Norge och kan söka om återbetalning av

garanti för importmoms från Tolletaten för de osålda varorna.

Alternativ b: företag FI är momsregistrerat i Norge och redovisningen av importmoms för de varor som förs ut ur landet sker till Skatteetaten genom momsdeklarationen.

5. Företag FI återvänder till Finland.

Exempel: tillfällig import till Norge

1. FINbijou kör till Norge. Med sig har företagaren smycken med ett värde på 100 000 kronor.
2. Vid gränsen deklarerar varorna i tullen. FINbijou använder sig av tillfällig införsel, i detta exempel med en ATA-carnet. Varorna får inte omsättas i Norge om de införs tillfälligt.
3. FINbijou kan ställa ut, men inte sälja varor.
4. Vid gränsen deklarerar varorna i tullen. Vid tillfällig införsel måste samtliga varor återexporteras i oförändrat skick.
5. FINbijou återvänder till Finland.

Kravet på tulldeklaration när tullgränsen till Norge korsas innebär mera administration än vid försäljning på hemmamarknaden eller inom EU. Tulldeklarationen kan även medföra merkostnader om ett ombud används. Som exemplet illustrerar finns det olika möjligheter för redovisning och betalning av importmoms.

Om FINbijou inte är momsregistrerat i Norge betalas eventuell tull och importmoms till norska Tolletaten vid gränspassagen. Betalning av tull och importmoms vid gränspassagen till Norge innebär en likviditetsbelastning för företaget som inte uppkommer vid transport av varor inom EU, exempelvis till Sverige.

Det andra alternativet, som innebär att importmomsen deklarerar till Skatteetaten via momsdeklarationen, förutsätter att FINbijou är momsregistrerat i Norge. Då förfaller momsen löpande till betalning under året i enlighet med de valda betalningsperioderna istället för vid gränsövergången. Om ett företag handlar mycket och reser in och ut från Norge är det en möjlighet att eliminera likviditetsproblemet.

För momsregistrering i Norge krävs att företaget kan dokumentera en omsättning på över 50 000 norska kronor i landet under en period på 12 månader.^{9 10} Det är inte troligt att FINbijou i exemplet kan uppfylla kriterierna för momsregistrering innan företagaren reser till Norge första gången. Samtidigt innebär en momsregistrering ytterligare administration. Lösningen är därför inte nödvändigtvis den bästa för ett företag med låg omsättning.¹¹

FINbijou kan även använda sig av ett särskilt förfarande i form av tillfällig införsel. Då ställs garanti för tull och moms genom exempelvis deposition, bankgaranti, ett tullkreditkonto (kräver momsregistrering) eller en ATA-carnet.¹²

När Aila återvänder till Finland ska varorna tulldeklarerar igen. Vid exporten till Finland från Norge kan hon ansöka om återbetalning av importmomsen för osålda varor om hon ställt garanti till Tolletaten för denna. Det uppges att en eventuell återbetalning från myndigheterna i vissa tillfällen kan dröja länge. Det kan bidra till att belasta mindre företags likviditet längre än nödvändigt.

Kärnan i problemet är kravet om betalning av importmoms vid gränsen till tullmyndigheten för privatpersoner och företag som inte är momsregistrerade i landet man exporterar till. Detta problem har i stor utsträckning lösts för momsregistrerade företag i och med att skattemyndigheterna i Finland, Norge och Sverige (Danmark sedan tidigare) har övertagit hanteringen av importmomsen.

Problemet har störst praktisk betydelse vid import till Norge i och med att övriga

9. Ett undantagsförfarande möjliggör förhandsregistrering för moms i Norge om företaget kan påvisa förvärv för över 250 000 norska kronor med direkt anknytning till senare momspliktig omsättning eller att man kan bevisa att den momspliktiga omsättningen kommer att överstiga 50 000 norska kronor inom tre veckor efter att verksamheten startas i Norge.

10. <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/avgifter/mva/registrere/> (25.08.2020).

11. Om företaget uppfyller kriterierna för att bli momsregistrerat föreligger ett krav om registrering, och då ska importmoms och moms på försäljningen redovisas till Skatteetaten.

12. Vid tillfällig införsel ska varorna exporteras i oförändrat skick inom en avgränsad tidsram och får inte omsättas i importlandet. Tillfällig införsel med exempelvis en ATA-carnet är därför inte ett alternativ om FINbijou ämnar sälja varor i Norge. En ATA-Carnet kan bland annat fås av handelskammaren enligt gällande prislista, och är ofta billigare än att själv ställa garanti för hela beloppet.

länder medger frivillig momsregistrering även vid lägre omsättning än de generella omsättningsgränserna. Som nämnts är det dock inte alltid den bästa lösningen för näringsidkare med en mindre omsättning. I dessa tillfällen kunde mera flexibla möjligheter för betalning av importmoms när den sker direkt till tullmyndigheten vid gränsen möjligtvis bidra till en lättnad.

Problemställningen angående importmoms kan även uppkomma vid transport av varor till och från Åland från exempelvis Sverige, eftersom Åland inte ingår i EU:s tull- och skatteområde.

Förslag 1 – Utökad rätt till frivillig momsregistrering i Norge

Att Norge undersöker möjligheten för att utöka rätten till frivillig momsregistrering för företag som omsätter mindre än 50 000 norska kronor per år i landet. Ett momsregistrerat företag redovisar som utgångspunkt importmomsen i skattedeklarationen istället för att betala denna på plats vilket minskar det eventuella likviditetsproblemet. Momsregistrering kan dock bidra till en ökad administrativ börda för mindre företag.

Förslag 2 – Flera valmöjligheter vid betalning av garanti för importmoms vid gränsen

Att alla länder undersöker om man kan införa flera valmöjligheter angående betalningsmedel vid betalning av garanti för importmoms vid gränsen. En modell är att möjliggöra betalning med kreditkort vid importtillfället och att differensen för osålda varor avräknas när varorna exporteras.

Förslag 3 – Tidsram för återbetalning av garanti för importmoms från tullmyndigheterna

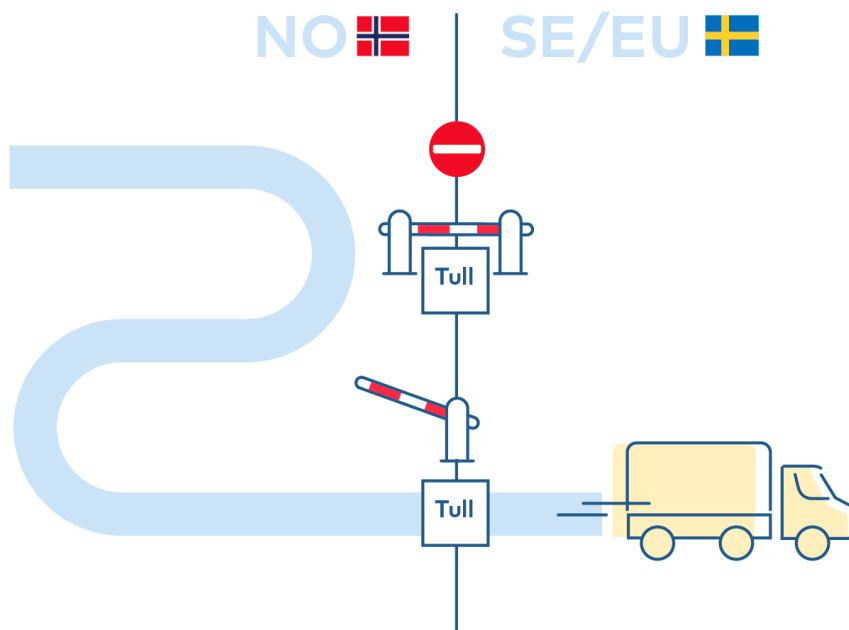
Att alla länder undersöker möjligheten för att införa en tidsram på exempelvis 14 dagar för återbetalning från tullmyndigheterna av garanti för importmoms. Det skulle innebära en större säkerhet för mindre företag som ligger ute med ett större belopp.

Aila Sarri har en kusin i Norge som också är företagare och jobbar gränsöverskridande med sin firma, NORforsound.

Företaget är specialister på att bygga diverse tillbehör till elgitarrer och förstärkare. Aila ringer till sin kusin för att höra vilka erfarenheter han har av att korsa tullgränsen med varor till försäljning. Kusinen berättar om sina planer på att delta i ett musikevenemang i Sälen för att ställa ut och förhoppningsvis sälja en del av sina varor.

Avståndet med bil till evenemanget är cirka 80 kilometer. NORforsound måste deklarerar varorna både vid export till Sverige och import till Norge. Närmaste tullkontor på väg till Sälen är Østby i Norge. Tullstationen är dock stängd på lördagar, dagen för evenemanget. Det innebär att NORforsound antingen tvingas till övernattnings två nätter i Sälen eller köra via den närmaste öppna tullstationen i Eda, vilket ger en transportsträcka på cirka 420 kilometer per väg. Om NORforsound bokar tid på förhand kan det använda tullkontoret i Idre. Det innebär en sammanlagd transportsträcka på cirka 230 kilometer per väg.

Exempel: körsel med varor från Norge till Sverige

Den norsk-svenska gränsen är EU:s längsta landgräns. Många områden är glesbebyggda och avstånden mellan tullstationer eller de så kallade tullklareringsexpeditionerna kan vara långa.¹³ Tullstationer vid de större gränsövergångarna, exempelvis vid Svinesund, är bemannade dygnet runt alla dagar i veckan, medan mindre tullstationer har begränsade öppettider eller är helt obemannade. Mellan stationerna i Storlien och Eda i Sverige finns inga tullstationer som har fasta öppettider alla dagar i veckan.¹⁴ Fågelvägen är avståndet mellan dessa två tullstationer cirka 500 kilometer.

Vid import eller export av varor mellan Norge och Sverige ska varorna deklarerars vid en bemannad klareringsexpedition. Transportörer kan ansöka om ett trafiktillstånd för att korsa gränsen vid obemannade tullstationer om vissa förutsättningar är uppfyllda. Mindre företag som endast kör sporadiskt med varor över gränsen uppfyller sällan dessa förutsättningar och är därmed hänvisade till att använda bemannade tullstationer inom öppettiderna.

Ett förslag till lösning är att undersöka om man kan införa ett digitalt system eller en app för självdeklaration för mindre näringsidkare, för varor upp till ett visst belopp som komplement till trafiktillståndet. Ett sådant system kunde utformas med inspiration från "Kvoteappen", som ger privatpersoner möjlighet att elektroniskt självdeklarerar vissa punktskattebelagda varor via sin telefon. Systemet

13. Norge och EU har ingått ett särskilt avtal som innebär att man endast behöver stanna vid en tullstation vid import och export av varor över gränsen vilket underlättar förfarandet i områden där det är långt mellan tullstationerna. Det samma gäller gränsen till Finland. Avtalen existerade bilateralt redan innan Finland och Sverige gick med i EU, och har således en lång historia bakom sig.

14. <https://www.tullverket.se/sv/omoss/kontaktaoss/besokossharfinnsvi/tullklareringsexpeditioner.4.7df61c5915510cfe9e7100c9.html> (25.08.2020).

ger även möjlighet att korsa obemannade tullövergångar om deklarationen gjorts genom appen. Ett krav för att använda appen är idag att varorna importeras för privat bruk. Därmed är det inte möjligt att sälja varor som importerats med denna vidare till andra.

Förslag 4 – Utvidgad möjlighet för att deklarera varor utanför klareringsexpeditionernas öppettider

Att Norge och Sverige undersöker om man kan införa en utvidgad möjlighet för mindre näringsidkare att deklarera varor utanför tullstationernas öppettider eller vid obemannade tullstationer. Detta kunde exempelvis ske genom att man underlättar förutsättningarna för att få ett trafiktillstånd eller att man inför en digital självbetjäning för export eller import av varor upp till ett visst belopp. Ett förslag är att man utreder ett system för självdeklaration för mindre näringsidkare med inspiration från den norska "Kvoteappen" som komplement till trafiktillståndet.

Distansförsäljning genom e-handel

Syftet med detta case är att visa hur företag och konsumenter vid försäljning och köp av varor över nätet från ett annat nordiskt land har olika förutsättningar beroende på om handeln sker över en tull- och skatteområdesgräns eller nationellt eller internt i EU. Nya systemen för betalning av moms för varor som säljs på distans som är under implementering i både Norge (VOEC) och EU-länderna (OSS) beskrivs även kort ur ett nordiskt perspektiv.

Exemplet handlar om en dansk klädfirma som vill sälja sina kläder och produkter till övriga Norden på nätet. Företaget vill dels göra detta genom försäljning direkt till konsument i andra nordiska länder från egen webbutik, dels genom underleverantörer. Exemplet är illustrativt för ett stort antal andra varugrupper som exempelvis elektronik och kosmetik.

Distansförsäljning innefattar bland annat försäljning av produkter via e-handel genom exempelvis en webbutik. Distansförsäljning kan både ske genom försäljning till konsumenter för (B2C) eller till andra företag för senare omsättning (B2B).

Även om e-handel har gjort det lätt att beställa varor över nätet från olika länder innebär det inte alltid att handeln är friktionsfri över landgränser. Det gäller särskilt när en vara skickas över en tull- och skatteområdesgräns. Skillnader i regler och förutsättningar betyder att företag inte alltid konkurrerar på lika villkor, samtidigt som priser och rättigheter, om man exempelvis vill returnera en vara, kan vara svåra att genomskåda för konsumenter.

Företaget DANoutfit har en webbutik och lager i Danmark och säljer egenproducerade kläder och andra designprodukter till konsumenter. Företaget har fått mycket uppmärksamhet i hela Norden via sociala medier och vill därför öka försäljningen till grannländerna, genom sin webbutik.¹⁵ Som ett första steg beslutar

15. EU:s konkurrensregler förbjuder särbehandling av konsumenter i olika länder. DANoutfit måste därför låta personer i hela EU köpa produkterna från sin webbutik oberoende om den för nuvarande främst är riktad mot den danska marknaden. Det finns dock inget krav om att företaget ska erbjuda frakt till alla länder. Dessa regler genomgås inte närmare i denna rapport.

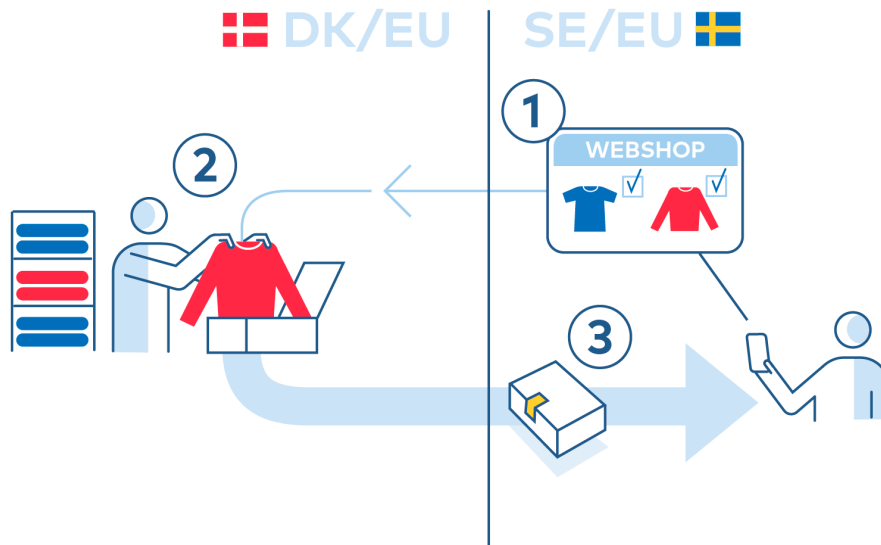
sig DANstyle för att börja leverera till hela den nordiska marknaden.

Företaget omsätter i Danmark cirka 10 miljoner danska kronor årligen och räknar med en väsentlig ökning i och med den större försäljningen som den nordiska expansionen förväntas ge. Man överväger även att inleda ett samarbete med återförsäljare i övriga länder för att ytterligare öka närvaron och försäljningen.

DANoutfit tar hjälp av en extern konsult för att översätta hemsidan till de olika nordiska språken och ingår avtal med transportörer för att säkra välfungerande leveranser i hela Norden. Företaget tar även kontakt med sin advokat för att säkra att man uppfyller alla krav angående distansförsäljning till konsumenter. För att få en överblick över situationen bestämmer sig DANoutfit även för att undersöka hur unionsintern försäljning skiljer sig från försäljning till länder utanför EU och vilka merkostnader som kan uppstå.

En svensk och en norsk kund köper samma produkter, en skjorta och en jacka. Nedan visas hur distansförsäljningen ser ut beroende på om den sker till Sverige/EU eller Norge. Eventuell retur av varorna beskrivs inte i exemplet.

Exempel: försäljning till kund i Sverige/EU

1. Kund i Sverige köper en skjorta för 1000 kronor och en jacka för 3500 kronor från DANoutfit:s nätbutik.

Skjorta 1 000,00 kr.

+ Jacka 3 500,00 kr.

= Pris exkl. moms 4 500,00 kr.

+ Frakt 40,00 kr.

= Underlag för moms 4 540,00 kr.

+ Svensk moms 25 % 1 135,00 kr.

= Samlat pris 5 675,00 kr.

2. DANoutfit mottar beställningen, deklarerar moms på köpet till svenska Skatteverket och skickar varorna till Sverige.
3. Kund i Sverige mottar varorna.

Vid EU-intern försäljning sker ingen tulldeklaration samtidigt som det finns gemensamma regler för betalning av moms och eventuella andra punktskatter. Det är alltid företagets ansvar att ta ut moms vid distansförsäljning till konsumenter inom EU.¹⁶ Därmed uppkommer inga extrakostnader för konsumenten i samband med att gränsen korsas.

Vid distansförsäljning från ett EU-land till ett land utanför EU, exempelvis Norge, exporteras de sålda varorna. Det innebär att alla varor ska klassificeras och tulldeklareras, samtidigt som eventuella tullavgifter och importmoms ska betalas. I denna situation är därför försäljaren exportör och konsumenten importör. Försäljaren ansvarar för att varorna deklarerats korrekt för export och konsumenten för att varorna deklarerats rätt vid import. Transportören utför i praktiken tulldeklarationen å konsumentens vägnar mot en avgift.¹⁷

Distansförsäljning från ett EU-land till Norge innebär därför ett merarbete, både för kunden och för företaget, samtidigt som slutpriset för kunden i Norge kan vara högre än det konsumenter i EU-länderna betalar vid ett unionsinternt köp. På samma sätt blir det ofta dyrare för en konsument att köpa en vara från exempelvis Norge eller Island än ett annat EU-land. Merkostnaden drabbar i slutändan alltid ett av leden, företaget eller konsumenten.¹⁸¹⁹

Från och med 1 april 2020 gäller nya regler för betalning av tull och moms vid distansförsäljning från utländska nätbutiker till Norge. Tidigare har konsumenter i Norge kunnat köpa varor till ett värde av högst 350 norska kronor från utländska nätbutiker tull- och momsfritt. Denna undantagsregel avskaffas och ett nytt system kallat VEOC (VAT On E-Commerce) införs av norska Skatteetaten. Gränsen för tullfrihet höjs till 3000 norska kronor per vara,²⁰ samtidigt som ansvaret för att uppbära moms av konsumenten flyttas till försäljaren. Vid köp av varor värda över 3000 kronor är det fortfarande konsumenten (i praktiken transportören) som ansvarar för att varan deklarerats korrekt i tullen vid importtillfället.

16. <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/329326.html> (25.08.2020).

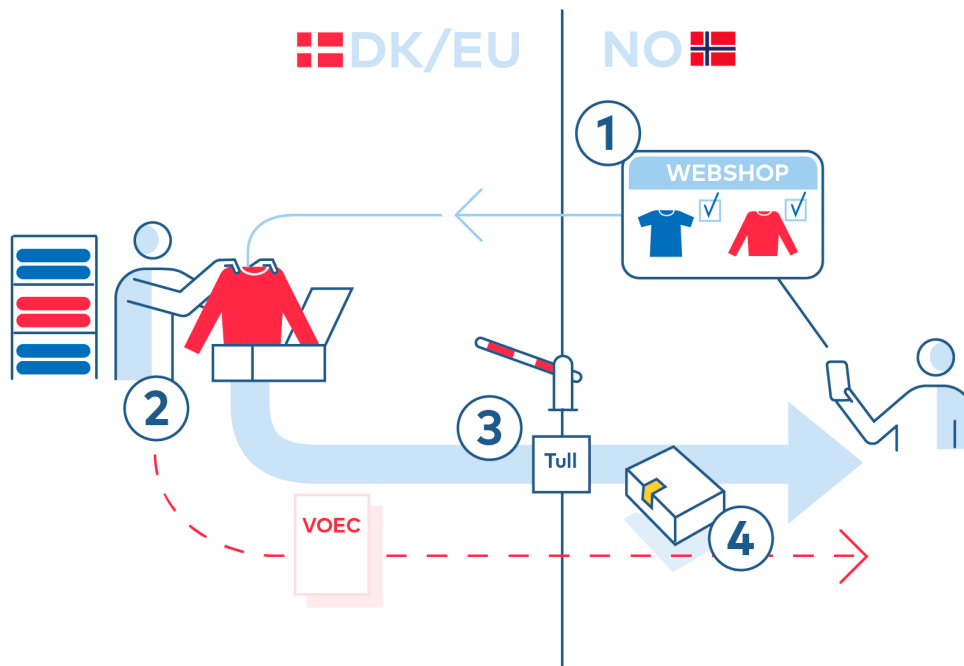
17. <https://www.toll.no/no/verktoy/importkalkulator/> (26.08.2020).

18. De flesta varor är på grund av EES-avtalet tullfria vid import till Norge från ett EU-land. Det gäller dock inte vissa livsmedel och textilprodukter. Norge pålägger bland annat skjortor och jackor en tullsats på 10,7 %, handskar en tullsats på 5,6 %, medan skor och trosor är tullfria.

19. https://tolltariffen.toll.no/templates_TAD/Tolltariffen/StartPage.aspx?id=369502&epslanguage=no (25.08.2020).

20. Livsmedel och punktskattebelagda varor omfattas inte av VEOC. Det är framöver som utgångspunkt ett krav att företag som säljer varor på distans till norska konsumenter för mera än 50 000 norska kronor per år ska registrera sig i VEOC.

Exempel: försäljning till kund NO i Norge

1. Kund i Norge köper en skjorta för 1000 kronor och en jacka för 3500 kronor från DANoutfit:s nätbutik.
2. DANoutfit tar emot beställningen och skickar varorna till Norge.
Alternativ a: DANoutfit är registrerat i VOEC och tar ut norsk moms på 25 % som deklarerats i systemet till Skatteetaten. VOEC kan endast användas för skjortan. Jackan måste fortfarande genomgå vanlig tullhantering.

Skjorta (VOEC) 1 000,00 kr.

+ Frakt 40,00 kr.

= Underlag för moms 1 040,00 kr.

+ Norsk moms 25 % 260,00 kr.

= Samlat pris för skjorta (VOEC) 1 300 kr.

Jacka (normal tullhantering) 3 500,00 kr.

+ Frakt 40,00 kr.

= Underlag för tull 3 540,00 kr.

+ Tullavgift 10,7 % 378,78 kr.

= Underlag för moms 3 914,50 kr.

+ Norsk moms 25 % 979,70 kr.

= Summa av importavgifter 4 898,47 kr.

+ Pris för tulldeklaration genom exempelvis norska Posten 299,00 kr.

= Samlat pris för jacka 5 197,48 kr.

Skjorta (VOEC) 1 300,00 kr.

+ Jacka (normal tullhantering) 5 197,48 kr.

= Samlat pris för skjorta och jacka 6 497,48 kr.

Alternativ b: DANoutfit är inte momsregistrerat eller registrerat i VOEC i Norge.

Tulldeklaration för både skjortan och jacka krävs. Transportören utför denna på vägnar av Kund i Norge

Skjorta (normal tullhantering) 1 000,00 kr.

+ Jacka (normal tullhantering) 3 500,00 kr.

+ Frakt 40,00 kr.

= Underlag för tull 4 540 kr.

+ Tullavgift 10,7 % 485,78 kr.

= Underlag för norsk moms 5 025,78 kr.

+ Norsk moms 25 % 1 256,23 kr.

= Summa av importavgifter 6 282,23 kr.

+ Pris för tulldeklaration genom exempelvis norska Posten 299,00 kr.

= Samlat pris för skjorta och jacka 6 581,23 kr.

3. Varorna som inte skickas genom VOEC tulldeklareras vid ankomst till Norge. Tullavgift, importmoms samt utgifter till transportören läggs på priset.
4. Kunden i Norge mottar varorna.

EU inför i mitten av år 2021 ett liknande system kallat OSS (One Stop Shop), som flyttar över ansvaret för deklaration av moms till försäljaren för de omfattade varorna.²¹²² Om en försäljare från ett land utanför EU inte är registrerad i OSS, läggs ansvaret för deklaration och betalning av korrekt moms på transportören. Samtidigt kommer även de tull- och momsfria gränserna att slopas på samma sätt som den norska 350-kronorsgränsen avskaffades våren 2020.²³²⁴

Mycket tyder på att en förflyttning av ansvaret för deklarering av momsen från konsumenten till försäljaren eller transportören samt avskaffandet av gränsen för tull- och momsfrihet vid näthandel med tredjeländer i hög grad bidrar till att säkra korrekt betalning av moms, att antalet fel minskar och att priserna blir mera transparenta för konsumenten. EU-kommissionen uppskattar att medlemsländerna förlorar upp emot 7 miljarder euro år 2020 i momsintäkter i och med det nuvarande systemet, främst på grund av varor från tredjeländer som inte deklarerats korrekt, och argumenterar för att det nya systemet kommer driva in belopp i den storleksordningen.²⁵

De nya systemen för betalning av moms vid e-handel löser även en del av problemet angående merarbete och kostnader för tulldeklarering. Det ändrar dock inte att det fortfarande är både dyrare och mera besvärligt att handla med varor som inte omfattas av VOEC eller det kommande OSS, vilket bland annat är varor med ett högre värde än beloppsgränserna, mellan EU-länder och exempelvis Norge.

På DANoutfit är ägarna mycket nöjda med försäljningssiffrorna. Man vill nu stärka synligheten på marknaderna i de övriga nordiska länderna och börjar därför leta efter underleverantörer genom B2B-försäljning i hemländerna, både i fysiska butiker och egna nätbutiker.

Det visar sig att det för norska återförsäljare inte är särskilt lönsamt att importera varor från DANoutfit för att sedan sälja dessa vidare till konsumenter i en norsk butik. Norska företag som importerar textilvaror för att sälja dem vidare via en egen norsk nätbutik ska betala tull från första kronan och kan inte dra nytta av 3000-kronors gränsen vid köp genom VOEC. Eftersom det idag är lätt att handla i utländska nätbutiker har norska butiker som säljer importerade kläder därför ibland en konkurrensnackdel gentemot utländska nätbutiker.

Detta drabbar främst mindre aktörer i Norge. Större utländska e-handelsföretag har möjlighet att ha flera lagerbyggnader som kan placeras strategiskt geografiskt för att göra försäljning till kunder i Norge billigare. För närvarande är möjligheterna begränsade att förenkla på detta område utan att omförhandla tullsatserna eller öka de tullfria kvoterna för de aktuella varorna.²⁶

21. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_17_4404 (25.08.2020).

22. One Stop Shop omfattar varor med ett värde under 150 euro per vara som säljs på distans till konsumenter i EU. För dessa varor ska försäljaren deklarerar moms på försäljningen i köparens hemland, oberoende om nätbutiken drivs i eller utanför EU. Detta görs praktiskt möjligt genom en elektronisk ingångsportal för deklaration av moms, genom vilken försäljaren kan deklarerar moms till samtliga länder via ett system.

23. Liknande system som VOEC och OSS har redan implementerats för försäljning av elektroniska tjänster. Dessa system kallas VOES (VAT On Electronic Services) i Norge och MOSS (Mini One Stop Shop) i EU.

24. När en konsument i EU, exempelvis Sverige, köper en vara från en webbutik i ett land utanför EU ska varan efter de nuvarande reglerna som utgångspunkt alltid tulldeklarerar. Det är konsumenten som importör som står med det slutliga ansvaret för att det blir rätt. En generell lägsta gräns för tullfrihet för varor med ett sammanlagt värde under 1700 svenska kronor gäller med undantag för vissa varugrupper. I Sverige gäller som utgångspunkt att moms ska betalas från första krona vid handel över nätet från länder utanför EU.

25. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3746 (25.08.2020).

26. Det finns dock inget hinder för att exempelvis förhandla sänkta eller avskaffade tullavgiften på textilvaror inom ramen för EES-avtalet, vilket skulle ställa företag i en mera rimlig konkurrenssituation gentemot utländska nätförsäljare samtidigt som det även skulle gynna konsumenterna.

Förslag 5 – Översyn av maxbeloppet för varor som omfattas av de nya systemen för deklaration av moms vid distansförsäljning

Att Norge och EU-länderna undersöker möjligheten för att se över maxbeloppet för de varor som omfattas av de nya systemen för deklaration av moms vid distansförsäljning, VOEK och OSS. Det kunde exempelvis innebära en höjning av gränsen på 3000 norska kronor för VOEK i Norge eller en höjning av gränsen på 150 euro för OSS i EU. Ju dyrare varor konsumenterna får köpa tullfritt genom exempelvis VOEK, desto mera snedvrider det konkurrensen för inhemska företag i de tillfällen tullavgifter ska betalas vid import. Så länge tullavgifter tillämpas för bland annat textilvaror måste dessa två hänsyn balanseras mot varandra.

Försäljning av livsmedel och punktskattebelagda varor

I denna fallstudie beskrivs hur de olika reglerna i de nordiska länderna kan medföra stora skillnader på livsmedelspriser och andra punktskattebelagda varor vid gränsöverskridande handel, med fokus på gränshandeln mellan Norge och Sverige.

Det handlar om ett svenskt företag som vill sälja livsmedel och läsk till andra nordiska länder från en webbutik baserad i Sverige, men är även illustrativt för försäljning av andra punktskattebelagda varor. Exemplet innehåller även prisjämförelser i förhållande till hur det skulle se ut om varorna såldes i en fysisk butik istället för på distans.

Förutom tullavgifter, moms och punktskatter gäller ofta strikta regler angående livsmedelssäkerhet och kvalitetsordningar, varav många är harmoniserade inom ramen för EES-avtalet. Dessa delar tas inte upp här.

Eftersom det blivit allt mera populärt att handla livsmedel via nätet beslutar sig företaget matomaten.se att starta en webbutik i Sverige som ska sälja svenska specialiteter till konsumenter i hela Norden. Webbutiken vänder sig på grund av de geografiska avstånden främst till kunder i Danmark, Finland och Norge.

I det planerade sortimentet ingår lokalproducerade svenska matvaror, sötsaker och läsk. Matomaten.se har sedan tidigare ett lager i Sverige nära den norska gränsen, i anslutning till företagets butik och man vill locka kunder med en så kort leveranstid som möjligt.

Matomaten.se kontaktar möjliga underleverantörer och transportörer och kontaktar även skatterådgivare i respektive land för att höra hur företaget ska deklarerat skatter och avgifter korrekt. Därefter gör matomaten.se priskalkyler för de olika länderna.

Livsmedel hör till de varugrupper som globalt påläggs de största begränsningarna och tullavgifterna. Det kan bland annat bero på en vilja att skydda den egna produktionen och nationella jordbrukssubsidier genom att begränsa konkurrensen från länder där man kan producera billigare. EU har ett system för jordbruksstöd som täcker hela unionen.

Inom EU flyter livsmedel normalt fritt på den inre marknaden utan tullavgifter. Däremot är livsmedel bland de få varugrupper som kan påläggas höga tullar vid handel mellan EU- och EFTA-länder, då de inte ingår i EES-avtalet. Det kan innebära väsentliga begränsningar för handeln mellan de nordiska länderna för dessa varugrupper.

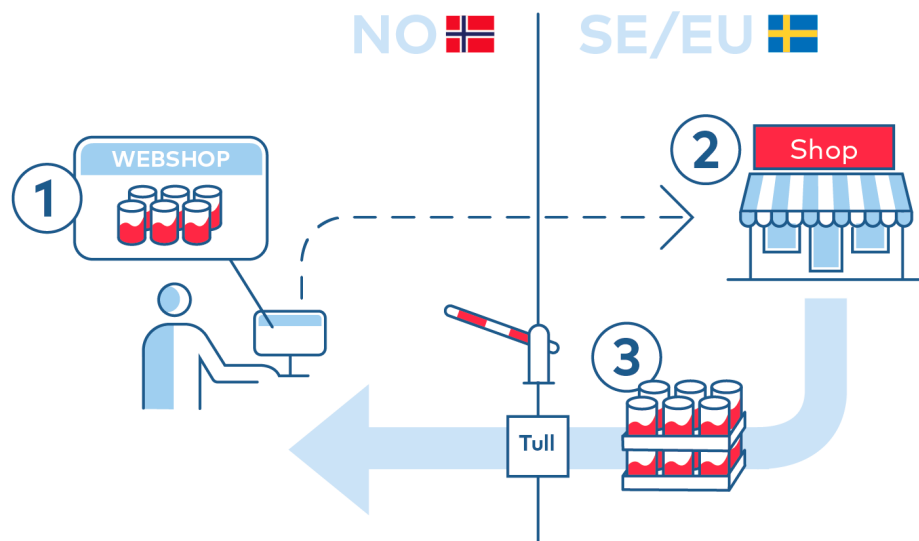
Därutöver påläggs vissa livsmedel, sötsaker och andra varor punktskatter i olika länder. Det kan bland annat röra sig om socker- och alkoholskatter. Punktskatter omfattas av den nationella beskattningsrätten och utgör i sig inte en handelsbarriär. I kombination med krav om tulldeklaration kan punktskatter dock bidra till att höja priserna väsentligt vid distansförsäljning.

I vissa fall är tullavgifterna så höga att det helt enkelt inte lönar sig att exportera vissa varor från EU- till EFTA-länder.²⁷ I sådana lägen hamnar utländska företag i en sämre position än inhemska konkurrenter. Det ska nämnas att EU och Norge förhandlat fram tullfria kvoter, vilket innebär att det går att exportera en viss mängd livsmedel inom bestämda varugrupper tullfritt från EU till exempelvis Norge.

På grund av de höga tullarna för många livsmedel, exempelvis kött, bestämmer sig matomaten.se för att fokusera webbutikens utbud till främst varor som inte är tullbelagda vid handel med Island och Norge, som sötsaker och läsk. En av storsäljarna är en lokalproducerad läsk från mellersta Sverige. Man ser stor potential för denna produkt i övriga länder och räknar därför på vad det skulle kosta för en kund i Norge att köpa tio burkar av läsk via hemsidan.

27. Tullar är fortfarande ett problem 2016:3, Kommerskollegium.

Prisexempel: försäljning av läsk till kund i Norge från webbutik i Sverige

Pris för 10 burkar läsk (0,33 liter) (efter 01.01.2020) 100,00 kr.

+ Norsk punktskatt på läsk 4,91 kr. per liter 16,20 kr.

+ Norsk punktskatt på engångsemballage: 1,23 kr. per enhet 12,30 kr.

+ Norsk miljöskatt på emballage: 5,99 kr. per enhet 59,90 kr.

+ Frakt 40,00 kr.

= Underlag för moms 228,40 kr.

+ Norsk moms 15 % 34,22 kr.

= Summa av importavgifter 262,62 kr.

+ Pris för tulldeklaration genom exempelvis norska Posten 299,00 kr.

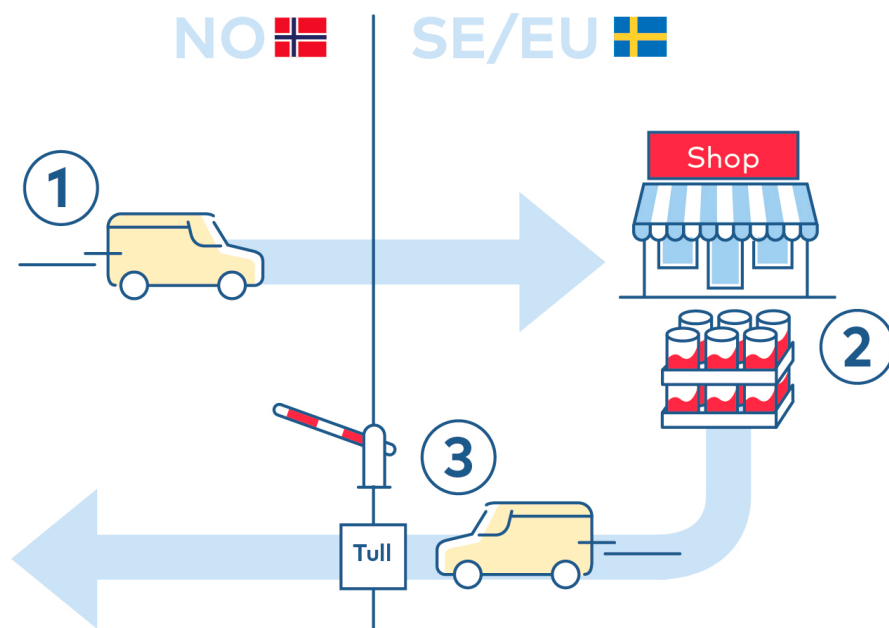
= Samlat pris 561,62 kr.

Pris för 10 burkar läsk (före 01.01.2020) 100,00 kr.

+ Frakt 40,00 kr.

Samlat pris 140,00 kr.

Prisexempel: försäljning av läsk till kund i Norge genom att kunden i Norge hämtar varorna i en fysisk butik i Sverige²⁸

Pris för 10 burkar läsk 100,00 kr.

+ Svensk moms 12 % 12,00 kr.

Samlat pris 112,00 kr.

28. Under förutsättning av att köparen håller sig inom den tullfria gränsen vid gränshandel.

När en kund i Norge köper läsk på distans från en nätbutik med lager i Sverige blir köpet efter 1 januari 2020 cirka fyra gånger dyrare när alla omkostnader i anknytning till tulldeklarationen räknas in och fyra och en halv gång dyrare än om samma läsk köps i gränshandeln. Livsmedel och punktskattebelagda varor, exempelvis läsk, omfattas inte av VOEK, vilket innebär att eventuell tull samt moms och punktskatter ska betalas från första kronan samtidigt som tulldeklaration alltid krävs. Den stora prisskillnaden jämfört med distansköp före den 1 januari 2020 är en direkt effekt av att Norge avskaffade 350-kronorsgränsen vid näthandel från utlandet i och med införandet av VOEK.

Om en privatperson från Norge köper livsmedel eller punktskattebelagda varor från utlandet i en fysisk butik, exempelvis i gränshandeln under en dagsresa till Sverige, kan varor under ett visst belopp införas tull- och momsfritt. Om personen uppehåller sig i utlandet mera än 24 timmar innan återresan till Norge, är gränsen 6000 norska kronor och om återresan sker inom mindre än 24 timmar är gränsen 3000 norska kronor.^{29 30}

Närheten till den svenska gränsen för personer som bor i de östra delarna av Norge samt prisskillnaden länderna emellan bidrar till en stor gränshandel. Det är främst personer bosatta i Norge som köper livsmedel med mera på den svenska sidan.³¹

Efter att matomaten.se gjort priskalkylen inser man att det på grund av kravet på tulldeklaration inte kan bli lönsamt att sälja läsk direkt till konsumenter i Norge via nätet. Företaget beslutar sig för att inte sälja på distans till Norge samtidigt som man satsar mera på marknadsföringen för den fysiska butiken, i hopp om att öka försäljningen till grannlandet på det sättet istället.

I den omvända situationen finns det för en kund i Sverige eller EU möjlighet för privatpersoner att få tullfrihet vid import till EU. Man kan som utgångspunkt handla varor, inklusive livsmedel, för upp till 1700 svenska kronor på nätet från ett land utanför EU utan att betala tull för dessa. En köpare i Sverige måste däremot betala svensk moms från första kronan.³²³³ Alla EU-länder är bundna av samma gräns för tullfrihet vid import till unionen, medan det finns olika nationella regler för hur mycket som kan importeras moms- och punktskattefritt vid köp på nätet från ett tredjeländ.

29. <https://www.toll.no/no/handle-i-utlandet/verdigrensa/> (25.08.2020).

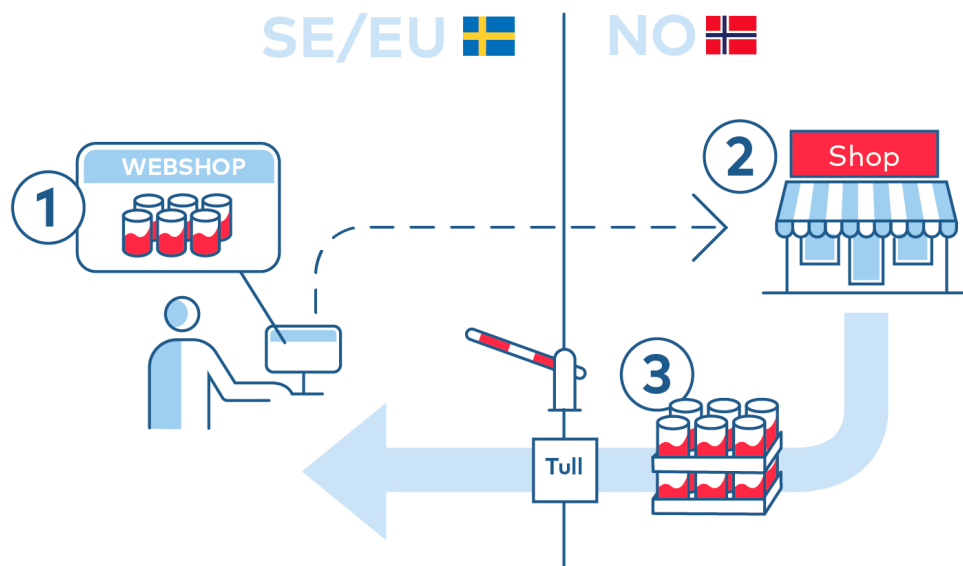
30. Det finns flera undantag till denna i och med att det finns särskilda kvoter för vissa produkter, bland annat kött och alkohol.

31. Exempelvis kan Charlottenberg i Sverige nämnas som ett exempel som är mycket populärt hos norska kunder och som utgör ett köpcenter och hotell. Övernattningsmöjligheten gör att det finns möjlighet att stanna utomlands mera än 24 timmar för att höja den tullfria gränsen. Många personer bosatta i Norge använder sig av denna möjlighet.

32. <https://www.tullverket.se/tullochskattefriavaror.4.7df61c5915510cfe9e710955.html> (25.08.2020).

33. Det finns flera undantag till denna. Bland annat måste man betala tull, moms och punktavgifter från första krona av alkoholhaltiga drycker.

Prisexempel: försäljning av läsk till kund i Sverige från webbutik i Norge

Pris för 10 burkar läsk 100,00 kr.

+ Frakt 40,00 kr.

= Underlag för moms 140,00 kr.

+ Svensk moms 12 % 16,80 kr.

= Summa av importavgifter 156,80 kr.

+ Pris för tulldeklaration genom exempelvis PostNord 75,00 kr.

= Samlat pris 231,80 kr.

I Sverige finns inga punktskatter på läsk, vilket i exemplet ovan ger ett lägre pris än om varan transporteras åt det andra hållet. Deklarationen i tullen kan dessutom utföras billigare av transportören än vid transport åt det andra hållet, till Norge, eftersom varorna faller in under det tullfria beloppet.

Inom EU kan konsumenter handla livsmedel fritt på nätet för eget bruk utan krav på tulldeklaration vid gränsen. Angående moms och punktskatter vid distansförsäljning av punktskattepliktiga varor varierar reglerna något från land till land.

Utgångspunkten för svensk del är att punktskatter ska betalas i konsumentens land vid köp över nätet, och därmed omfattas inte sådana varor av omsättningströskeln, som vid annan distansförsäljning.³⁴ Försäljaren ansvarar för att deklarerar korrekt moms och punktskatter.

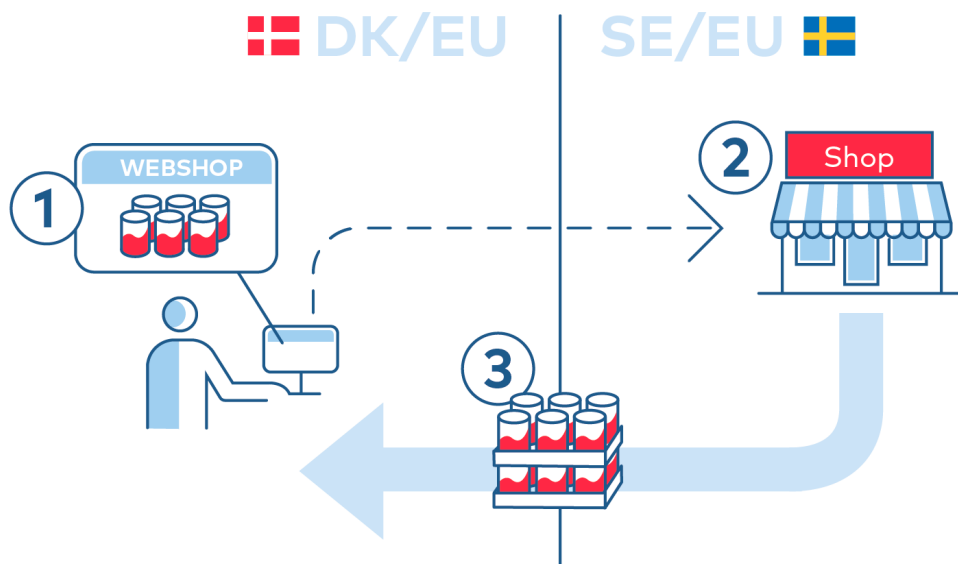
En privatperson som reser från ett EU-land till ett annat kan fritt föra in varor köpta i det andra landet till sitt hemland för eget bruk, utan att deklarerar dessa i tullen eller betala moms och punktskatter i hemlandet. Det finns dock begränsningar för hur mycket man inom vissa varugrupper, exempelvis alkoholvaror, får föra in skattefritt.

Till Sverige och EU får man efter en resa till ett tredjeland importera varor tull- och skattefritt för 4700 svenska kronor om resan sker med kommersiellt flyg eller färja och för 3300 svenska kronor om resan sker på annat vis, exempelvis personbil.³⁵ När varorna tagits in i EU kan man sedan resa fritt med dessa varor inom unionen.

34. <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/329326.html> (25.08.2020).

35. <https://www.tullverket.se/allmantomatthandlaiettannatland.4.792224361590183a4d3115e.html> (25.08.2020).

Prisexempel: försäljning av läsk till kund i Danmark från webbutik i Sverige

Pris för 10 burkar läsk 100,00 kr.

+ Frakt 40,00 kr.

= Underlag för moms 140,00 kr.

+ Dansk moms 25 % 35,00 kr.

= Samlat pris 175,00 kr.

I och med att 350-kronorsgränsen avskaffades har Norge täppt till en lucka i lagstiftningen som tidigare innebar att inhemska företag som ska betala moms- och punktskatter sattes i en sämre konkurrenssituation gentemot utländska webbutiker som kunde sälja exempelvis sötsaker utan moms och punktskatter i mindre mängder på nätet, direkt till konsumenter i Norge. Å andra sidan har kravet om tulldeklarering från första kronan istället medfört att utländska företag nu sätts i en markant sämre situation än inhemska webbutiker.

Det nya systemet sätter effektivt stopp för nästan all B2C-försäljning av mindre partier livsmedel och punktskattebelagda varor mellan Norge och de övriga nordiska länderna. Det nya OSS-systemet som införs i EU 2021 kan komma att påverka handeln på ett liknande sätt vid köp från Norge, eftersom livsmedel och

punktskattebelagda varor inte omfattas av systemet. För sådana varor består därmed en väsentlig begränsning av den fria rörligheten mellan de nordiska länderna.

För att underlätta handeln kunde möjligheten att utvidga VOEK och OSS till att även omfatta livsmedel och punktskattebelagda varor undersökas. Då skulle nordiska nätbutiker ha bättre möjlighet att sälja sådana varor till konsumenter på båda sidorna av tull- och skatteområdesgränsen, samtidigt som konsumenterna skulle gynnas av en mera genomskådlig prisstruktur. Länder som vill upprätthålla punktskatter skulle dessutom i högre grad säkra korrekt betalning av dessa.

Beroende på det tullfria beloppet i samband med en sådan ordning skulle det med stor sannolikhet bidra till en begränsning av tullavgifternas effekter på priserna, vilket då till stor del skulle göra dessa överflödiga. En fråga är om det i så fall skulle vara mera ändamålsenligt att istället se över själva tullavgifterna i regi av EES-avtalet.

Förslag 6 – Distansförsäljning av punktskattebelagda varor genom de nya systemen för deklaration av moms

Att Norge och EU-länderna undersöker möjligheten för att omfatta punktskattebelagda varor i de nya systemen för deklaration av moms vid distansförsäljning, VOEK och OSS. Det skulle säkra betalning av korrekta skatter utan att belasta köparen med krav om tulldeklaration.

Exempel på genomförda förenklingar

Det finns flera exempel på problemkomplex och gränshinder som underlättats eller lösts de senaste åren genom ändringar i regelverk eller procedurer. Här följer kortfattad information om ett urval av dessa.

Förändrad hantering av importmoms för momsregistrerade importörer

De senaste åren har hanteringen av importmoms i Finland (2018), Norge (2017) och Sverige (2015) för momsregistrerade företag flyttats från tullmyndigheterna till skattemyndigheterna samtidigt som en omvänd skattskyldighet införts vid import av varor från tredjeländer (hade sedan tidigare praktiserats i Danmark). Det innebär att momsregistrerade företag som importerar varor deklarerar och betalar importmomsen i momsdeklarationen enligt de betalningsperioder som valts.

Om full avdragsrätt kan åberopas behöver företaget inte göra någon inbetalning av skatten. Det innebär att den likviditetspress som tidigare kunde uppstå mellan inbetalningen av importmoms till tullmyndigheten och återbetalningen från skattemyndigheten undviks.

Det har exempelvis betydelse för ett känt gränshinder angående flyttning av större arbetsmaskiner, exempelvis inom entreprenörbranschen, över tullgränsen mellan Norge och Sverige, som lyftes och drevs i ett stort antal forum, inklusive Gränshinderrådet.³⁶

Större arbetsmaskiner omfattas inte av undantaget från kravet på garanti för importmoms vid tillfällig import, som vid import till Norge bland annat gäller för arbetsverktyg av ringa värde (under 10 000 norska kronor) och vissa fordon. Arbetsmaskinerna kan heller inte föras in med hjälp av en ATA-carnet.³⁷ Det innebär att företagare kunde tvingas ligga ute med stora summor som garanti för

36. <https://www.norden.org/sv/border-database/krav-pa-moms-vid-tillfallig-inforsel-av-byggmaskiner-mm> (31.08.2020).

37. <https://www.toll.no/no/bedrift/import/midlertidig-import/> (25.08.2020).

importmoms som skulle erläggas till tullmyndigheten.

För både svensk och norsk del löstes grundproblemet i och med införandet av den nya hanteringen av importmoms, vilket gör att dessa företag nu kan redovisa importmomsen i momsdeklarationen.

I Norge medger regelverket som utgångspunkt inte frivillig momsregistrering för utländska företag med en årlig omsättning på under 50 000 norska kronor i Norge, vilket är svårt att påvisa om man inte tidigare drivit näringsverksamhet i landet. Denna del av det konkreta gränshindret löstes 2018 genom att Norge införde möjlighet att förhandsregistrera ett företag för moms under vissa förutsättningar, även om företaget inte tidigare drivit verksamhet i landet.³⁸

Det är endast momsregistrerade företag som kan dra nytta av att redovisa importmomsen i momsdeklarationen. Andra företag och privatpersoner betalar fortfarande importmoms till tullmyndigheterna. Det kan fortfarande skapa likviditetsproblem för mindre företag, se fallstudie 1 om försäljning på marknader och mässor.

Övriga exempel

Bland övriga problem som lösts kan nämnas det tidigare norska kravet på momsrepresentant för utländska företag som momsregistreras i Norge. Det medförde ett administrativt merarbete och utgifter.³⁹ Från och med år 2017 avskaffade Norge detta krav för företag från EES-länder.

Ett exempel på ett hinder som plötsligt uppstod är ett finskt krav på garanti för importmoms vid tillfällig import av fordon lastade på exempelvis en släpvagn. Det infördes 2015 och skapade problem för bland andra norska resenärer som skulle på vintercamping till Finland, innan det löstes genom att det numera är tillräckligt att ge en muntlig deklaration av fordonet till den finska tullen tillsammans med relevant dokumentation.

Därutöver kan nämnas att det skett förenklingar för problem som tidigare uppgetts som gränshinder. Det gäller bland annat möjligheten att korsa obemannade tullstationer med trafiktillstånd.

38. <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/avgifter/mva/registrere/forhandsregistrere-i-merverdiavgiftsregisteret/> (25.08.2020).

39. Sveriges handel med Norge – grannhandel med förhinder? Kommerskollegium (2013).

Appendix 1 – Ordlista

Svenska	Danska	Norska	Finska
Import	Import	Import	Tuonti
Export	Eksport	Eksport	Vienti
Tull	Told	Toll	Tulli
Tulldeklaration	Toldangivelse	Tolldeklarasjon	Tulliselvitys/tullaus
Tulltaxa	Toldtarif	Tolltariff	Käyttötariffi
Tullavgift	Toldavgift	Tollavgift	Tullimaksu
Tullfrihet	Toldfritagelse	Tollfritak	Tullittomuus
Tullombud	Toldrepræsentant	Tollrepresentant	Tulliasioitsija
Tullunion	Toldunion	Tollunion	Tullialue
Skatt	Skat	Skat	Vero
Moms (mervärdesskatt)	Moms (merværdi- omsætningsavgift)	MVA (merverdiavgift)	ALV (arvonlisävero)
Importmoms	Importmoms	Import-MVA	Tuonnin arvonlisävero
Momsdeklaration	Momsangivelse	MVA-melding	Arvonlisäveroilmoitus
Momsombud	Momsrepræsentant	MVA-representant	ALV-edustaja
Punktskatt	Punktafgift	Særaggift	Valmistevero
Skatteområde	Skatteområde	Skatteområde	Veroalue
Garanti	Sikkerhed	Sikkerhet	Takuu
Tillfällig införsel	Midlertidig import	Midlertidig innførsel	Väliaikainen maahantuonti
Aktiv/passiv förädling	Aktiv/passiv forædling	Aktiv/passiv bearbeiding	Sisäinen jalostus
Distansförsäljning	Fjernsalg	Fjernsalg	Etämyynti
Frihandelsavtal	Frihandelsaftale	Frihandelsavtale	Vapaakauppasopimus

Appendix 2 – Definitioner och förutsättningar vid gränsöverskridande förflyttning av varor i Norden

Att föra en vara över en landgräns innebär flera steg. Det överordnade ramverket består av de juridiska förutsättningarna i form av lagar och regler på nationell nivå, internationella avtal och supranationell rätt.

Regelverket sätter ramarna för tull, skatter och avgifter i form av moms och eventuella punktskatter samt eventuella kvantitativa restriktioner. Därutöver kan det också finnas begränsningar eller förbud mot import eller export av specifika varor. Vid import och export av varor kan det dessutom finnas undantag i form av exempelvis frihandelsavtal eller andra former för tullbefrielse som kan underlätta förfarandet.

Denna genomgång är en allmän översikt över de olika delarna som styr den gränsöverskridande förflyttningen av varor i Norden och ska inte läsas som en juridisk redogörelse.

Här beskrivs kortfattat definitionerna och de tekniska och administrativa förutsättningarna för gränsöverskridande förflyttning av varor.

1. Definitioner

1.1 Tull

När en vara förs in i ett tullområde måste denna först klassificeras för att rätt regler och avgifter ska kunna tillämpas. Ramverket för klassificering sammanställs i en tulltaxa.⁴⁰ En tulltaxa är heltäckande och uppdateras fortlöpande för att vara aktuell. Vid osäkerhet om hur en konkret vara ska klassificeras kan myndigheter ge ett bindande klassificeringsbesked på förhand.

EU-länderna har en gemensam tulltaxa kallad TARIC, som används vid uträkning av tull på varor vid import och export till och från länder utanför EU:s tullområde. I praktiken är det de nationella tullmyndigheterna som administrerar tullförfarandet vid import till EU. Som huvudregel ska varor vid import från tredjeländer behandlas lika, oberoende till vilket EU-land importen sker. För Norge gäller den nationella Tolltariffen vid import och export.

40. Sedan 1983 har det funnits ett internationellt harmoniserat system för klassificering av varor vid tullförfaranden som kallas det harmoniserade systemet eller HS. Både TARIC och övriga tulltaxor som är gällande i de nordiska länderna är utformade med utgångspunkt i detta. HS är uppbyggt genom att olika varor klassificeras i olika varugrupper och får ett varunummer med sex siffror. Systemet består av 21 sektioner, som i sin tur är indelade i 99 kapitel med 1244 rubriker och 5224 underrubriker.

Det råder fri rörlighet för varor inom EU. Vid EU-intern överförsel av varor som har ursprung i ett annat EU-land eller som på lagligt vis har importerats till tullunionen, ska reglerna angående överförsel av varor på den inre marknaden användas. Det kan dock fortfarande finnas vissa nationella begränsningar för bestämda varor. Sådana regler utgör ett undantag till den fria rörligheten i EU, och kan upprätthållas av medlemsländerna, till exempel av hänsyn till den allmänna säkerheten.⁴¹

Vid överförsel av varor mellan EU-länderna Danmark, Finland och Sverige flyter varor därmed i princip fritt som vid inrikeshandel. Om en vara däremot ska exporteras till eller importeras från exempelvis Norge eller Island måste varan tulldeklarerar.

När en vara importeras till ett tullområde tas det som utgångspunkt ut en tullavgift på denna. Tull är en indirekt skatt som tas ut på en vara vid import eller export över en tullgräns. Tullsatsen räknas ut på varans värde eller utifrån andra kriterier, till exempel vikt eller volym, eller en kombination av dessa. Processen med att klassificera varor samt själva tullförfarandet är därmed mera arbetskrävande vid export av varor mellan EU- och EFTA-länder än om de skulle överföras internt i EU.

Tullsatser kan variera mycket mellan varor. Sedan andra världskriget har tullsatserna mellan länder i hela världen skurits kraftigt som resultat av de förhandlingsrunder som skett inom GATT och senare inom ramen för WTO. Dessutom bidrar frihandelsavtal till att tullar reellt är avskaffade på ett stort antal varor.⁴²

I och med EES-avtalet har tullavgifter en begränsad betydelse vid handel inom Norden, eftersom de avskaffats för de flesta varugrupper. Det finns dock fortfarande vissa områden där tullarna mellan EU och Norge är höga, vilket bland annat gäller lantbruksprodukter, som inte omfattas av EES-avtalet. Om tullar tas ut på en vara sätts importerade varor i sämre läge än inhemska. Det innebär att inhemska varor får en konkurrensfördel och om tullsatserna är höga lönar det sig kanske inte alls att importera.

I praktiken genomförs tulldeklarationen, som också kan betecknas som en form av gränskontroll för varor på tullstationer (klareringsexpeditioner), som är ett antal utvalda platser, exempelvis vid en landgräns eller i hamnar och på flygplatser. Varor kan som utgångspunkt inte föras in från ett tullområde till ett annat utan kontroll.

Att importera eller exportera varor över en tullgräns kan vara en komplex process. I praktiken öppnar det upp för att privata aktörer som är specialiserade på reglerna utför de praktiska processer som är knutna till import eller export av varor för ett företag eller en person. Detta sparar tid och kan bidra till att fel undgås, samtidigt som det ökar kostnaderna vid export eller import eftersom ombudet tar ut en avgift för sina tjänster.

Ett vanligt förekommande exempel är att ett ombud lämnar tulldeklaration på vägnar av importören. Ett ombud kan antingen själv stå som garant i

41. Sådana begränsningar kan bland annat införas med hänvisning till skydd för miljö, hälsa och säkerhet, men får inte ha en diskriminerande karaktär, det vill säga att restriktionerna även ska gälla varor med nationellt upphov.

42. Tullar är fortfarande ett problem 2016:3, Kommerskollegium.

tulldeklarationen, eller fylla i deklarationen på vägnar av importören. Beroende på vilken form som väljs har detta betydelse för vem som är ansvarig för att tulldeklarationen är korrekt, samt att korrekta tullar och skatter har betalats.

Tullstationers geografiska placering, öppettider och bemanning har betydelse för tiden som går åt vid överförsl av varor. Dessutom kan olika tekniska lösningar och själva handläggningen påverka hur lång tid det tar att korsa en gräns. För tullstationer i hamnar eller på flygplatser har detta begränsad betydelse. Vid en landgräns kan däremot stora avstånd mellan tullstationer och begränsade öppettider innebära att transportörer tvingas ta långa omvägar, vilket medför längre leveranstider och arbetstimmar som går till spillo, se även fallstudie 1.

Mellan Sverige och Norge har man i över femtio år haft en överenskommelse om tullsamarbete som innebär att man endast behöver korsa en tullstation vid export eller import, oberoende vilket land den ligger i. Sedan 1997 har detta samarbete för Sveriges del övertagits av EU, och gäller även för gränsövergångar mellan Finland och Norge. Detta bidrar till att minska effekten av de geografiska avstånden.

Det pågår ett arbete både i EU och Norge med att digitalisera och automatisera själva tullhanteringen för att göra den smidigare.

1.2 Moms

Moms är en indirekt skatt på konsumtion och betalas i varje led av en köpare av varor. Den skattskyldige kan vara en privatperson eller en juridisk person. Alla nordiska länder med undantag för Grönland uppbär moms.⁴³ Som utgångspunkt tas moms ut på skattepliktig omsättning av varor inom ett land. Moms tas även ut vid import från ett skatteområde till ett annat, i Sverige kallad importmoms.

Vid uträkningen av importmoms utgörs beskattningsunderlaget av det monetära tullvärdet, tullavgiften och övriga punktskatter samt transport. Om tullavgifterna och eventuella punktskatter på en vara är höga, innebär det att importmomsen stiger.

Beskattningsrätten är nationell, vilket innebär att EU inte uppbär skatter. Däremot utgör EU ett skatteområde, och det finns ett gemensamt ramverk för medlemsländernas momsregler. På momsområdet utgör EU ett skatteområde och unionsintern handel med varor räknas som inrikeshandel. Därmed betalas ingen importmoms vid unionsintern försäljning.

Reglerna angående momsbeskattning är komplexa, särskilt om en transaktion har en internationell aspekt som involverar flera länder. Många olika faktorer kan inverka på var skatten ska betalas. Det gäller dessutom skilda regler beroende på om det rör sig om B2B- eller B2C-försäljning.

Vid omsättning av varor inom EU betalar privatpersoner som köper varor för personligt bruk moms i det land där varan köps, och man behöver inte deklarera

43. <https://int.aka.gl/en/Tax-Greenland/VAT> (26.08.2020).

importmoms vid gränsen. Vid näthandel inom EU betalas momsen oftast i köparens hemland istället, det vill säga i leveranslandet. Sistnämnda beror på hur stor försäljarens samlade försäljning är i leveranslandet och gäller inte alla varugrupper.

Vid handel mellan länder som inte är en del av EU:s skatteunion ska importmoms som utgångspunkt betalas i det land varan importeras till. Försäljning från exempelvis Sverige eller ett annat EU-land till Norge ska som utgångspunkt ske utan svensk moms, eftersom norsk importmoms läggs på priset när varan deklareras för import till Norge. Om en vara köpts med moms och sedan exporteras till ett annat skatteområde finns ofta möjlighet att få momsen återbetald från exportlandet.

Krav om betalning eller redovisning av importmoms gäller vid export och import av varor från Danmark, Finland (Åland undantaget) och Sverige, som ingår i EU:s tull- och skatteområde, till Island, Färöarna, Grönland, Norge och Åland, som inte är en del av tull- och skatteområdet (Åland är en del av tullområdet med inte skatteområdet). Importmoms ska även betalas vid export eller import av varor mellan de länder som utgör självständiga skatteområden.

1.3 Punktskatter

Punktskatter är, som momsen, indirekta skatter och inkluderar bland annat skatter på alkohol, tobak och energi i Sverige. Punktskatter är nationella och uppbärs både vid försäljning inom landet och i vissa fall vid överförsel av varor från ett EU-land till ett annat samt import från ett land utanför EU. I de nordiska länderna finns det olikheter angående vilka varor som påläggs punktskatter. Även avgiftsnivåerna skiljer sig åt.

Avgifter och punktskatter är nationella, och påverkar därför isolerat sett importörer och nationella aktörer på samma sätt. Det kan därför diskuteras om avgifter och punktskatter utgör ett handelshinder i sig. De grundar sig ofta på nationella hänsyn till folkhälsa eller miljö i form av höga avgifter på ohälsosamma eller förorenande produkter. Stora olikheter i punktbeskattning av specifika varor enligt EU-rätten kan innebära en snedvridning av den inre marknaden i och med att de kan medföra begränsad lönsamhet vid försäljning till vissa länder.⁴⁴

1.4 Särskilda förfaranden vid exempelvis aktiv eller passiv förädling och tillfällig införsel

Vid import eller export kan man använda sig av särskilda förfaranden om den är tillfällig eller om en vara ska bearbetas eller repareras för att sedan återexporteras. Dessa förfaranden innebär att importören inte ska betala tull och andra skatter för varan. Däremot kan garanti för tull och skatt måste ställas.

Vid aktiv förädling importeras en vara för att bearbetas eller repareras. Det kan till exempel röra sig om en häst som tränas, eller en råvara som förädlas. Det krävs tillstånd och garanti för tull och skatt vid aktiv förädling. Varan kan efterföljande återexporteras eller övergå till fri omsättning i tullområdet där den förädlats. Om

44. Höga avgifter kan falla in under förbudet mot avgifter med motsvarande verkan i EU.

varan övergår till fri omsättning krävs betalning för tull och andra skatter. Vid återexport krävs i mottagarlandet betalning av tull och skatter för eventuella reparationskostnader och värdestegring. Varan ska därför förtullas både vid import och återexport. Den omvända vägen, det vill säga att en vara exporteras för bearbetning kallas passiv förädling.

Tillfällig införsel innebär att en vara förs in tillfälligt från ett tullområde till ett annat, exempelvis från Norge till ett EU-land. Tillstånd för tillfällig införsel kan ges för en begränsad period, normalt maximalt två år. En vara som införs tillfälligt får inte bearbetas, repareras eller säljas vidare medan den är tillfälligt införd, och måste återexporteras i oförändrat skick. Om det ska ske en reparation eller bearbetning används istället aktiv eller passiv förädling. Exempelvis anses veterinärbehandling av ett djur som aktiv förädling.⁴⁵

Det finns olika möjligheter att ställa garanti vid tillfällig införsel av bestämda varugrupper, exempelvis genom tull kredit eller en ATA-carnet. Om en ATA-carnet används ställer handelskammaren i utförsellandet garanti för varorna som ingår och dokumentet utgör därmed garantin. Priset för en ATA-carnet varierar beroende på värdet på varan eller varorna som förs in, men ofta är tillfällig införsel av större mängder varor mindre omkostnadstungt än att ställa garanti på annat sätt.

1.5 Frihandelsavtal

Ett frihandelsavtal innebär att omfattade varor som importeras till ett tullområde får tullfrihet eller tullnedsättning som är mera vittgående än MGN-reglerna inom ramen för WTO. Frihandelsavtal grundar sig alltid på ursprungsregler. Grundläggande innebär det att en varas ursprung ska kunna härledas till ett bestämt land eller område för att omfattas av ett frihandelsavtal.

EES-avtalet går längre än traditionella handelsavtal och omfattar förutom ett stort antal varugrupper även de fyra friheterna i EU. Det innebär, som tidigare nämnts, att långt de flesta varor kan förflyttas mellan EES-länder utan att beläggas med tullavgifter. Frihandelsavtal utöver EES-avtalet har därmed en mycket begränsad betydelse vid den internordiska handeln.

1.6 Övrigt

Det kan även gälla särskilda regler för import eller export samt unionsintern införsel av varor inom bestämda varugrupper som kräver särskilt tillstånd eller annan dokumentation. Det berör bland annat resor med djur och varor med begränsningar, som vapen eller antikviteter. Det finns även begränsningar på införsel av vissa varor av konkurrenshänsyn eller mot bakgrund av exempelvis immateriella rättigheter för att skydda inhemska producenter eller förhindra privatkopior.⁴⁶

45. <https://www.toll.no/no/bedrift/import/midlertidig-import/ata-carnet/> (26.03.2020).

46. I och med den gemensamma handelspolitiken i EU kan det även införas import- och exportrestriktioner på bestämda varor eller angående import av varor från specifika länder. Sådana begränsningar gäller hela unionen, till exempel på grund av ekonomiska sanktioner. I denna sammanställning genomgås dessa regler inte närmare.

Om denna publikationen

Varuhandel på lika villkor? Tull och moms i Norden ur ett gränshinderperspektiv

Daniel Jaakkola

Nord 2020:039

ISBN 978-92-893-6623-6 (PDF)

ISBN 978-92-893-6624-3 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/nord2020-039>

© Nordiska ministerrådet

Denna publikation finansierades av Nordiska ministerrådet. Innehållet speglar emellertid inte nödvändigtvis Nordiska ministerrådets åsikter, attityder eller rekommendationer

Layout: Louise Jeppesen

Framsidas illustration: Knud Andersen, andbie.dk

Illustrationer: Knud Andersen, andbie.dk

Foto: Johnér, Unsplash.com, Norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/sv/publikationer